

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: J. V.
zastoupená obecnou zmocněnkyní Bc. N. A. O.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. října 2021, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně je s účinností od 10. 12. 2018 příjemcem invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně a dne 26. 4. 2021 uplatnila žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu, kterou žalovaná rozhodnutím ze dne 22. 6. 2021 zamítla pro nesplnění podmínek podle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“) s tím, že žalobkyni nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Žalobkyně podala proti zamítavému rozhodnutí ze dne 22. 6. 2021 námitky, které žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku zamítla a prvostupňové

Shodu s prvopisem potvrzuje M. R.

rozhodnutí o zamítnutí žádosti potvrdila. Důvodem pro zamítnutí žádosti byly shodné závěry posudkových lékařů, podle kterých činí míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu 40 % a žalobkyně je nadále invalidní toliko v prvním stupni.

2. Žalobkyně podala proti rozhodnutí o námitkách žalobu, ve které namítala, že rozhodnutí je v rozporu s lékařskými nálezy odborných lékařů MUDr. S. a MUDr. O., jejichž zprávy potvrzují ztuhnutí hrudní a bederní páteře. Podle žalobkyně měl být její zdravotní stav hodnocen podle kapitoly XIII oddílu E položky 3 písm. d) přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), protože nepochybně vykazuje ankylozující spondylitidu V/c, HLA B27, což ji vážně omezuje nejen v pracovním, ale i v běžném životě. Napadené rozhodnutí bylo podle žalobkyně vydáno na základě neúplně zjištěného skutkového stavu, bez přihlédnutí k § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity, proto navrhla jeho zrušení a uložení povinnosti žalované znovu rozhodnout.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření zdůraznila, že je v řízení vázána posudky lékařů. Podle posudku o invaliditě Okresní správy sociálního zabezpečení Frýdek-Místek ze dne 4. 6. 2021 je žalobkyně nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně a tento posudkový závěr byl potvrzen i posudkem žalované ze dne 14. 9. 2021. Změna invalidity je jednou z nutných podmínek pro změnu výše invalidního důchodu podle § 41 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, proto nemohla žalovaná námitkám vyhovět a invalidní důchod žalobkyni zvýšit. S ohledem na žalobní námitky žalovaná navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.
4. Krajský soud na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené správní rozhodnutí a po doplnění dokazování o posouzení žalobkyně příslušnou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí dospěl k závěru, že žaloba důvodná není.
5. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyni byl s účinností od 10. 12. 2018 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně s tím, že jako rozhodující příčina jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla shledána ankylozující spondylitida IV/b, HLA B27 negativní, sakroileitida oboustranně, podle kapitoly XIII odd. E položky 3c), s mírou poklesu pracovní schopnosti 35 %. Žalobkyně dne 26. 4. 2021 uplatnila (opakovaně) nárok na změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení jejího zdravotního stavu. Podle posudku OSSZ Frýdek - Místek ze dne 4. 6. 2021 byla žalobkyně shledána nadále invalidní v prvním stupni, když při stejné diagnóze a její kvalifikaci činila míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu 40 %. Mezi podklady posudku jsou uvedeny nálezy praktického lékaře MUDr. K. Z. ze dne 7. 5. 2021 a MUDr. S. ze dne 26. 4. 2021. Žalovaná následně rozhodnutím ze dne 22. 6. 2021 žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu zamítla, jak shora uvedeno. Proti rozhodnutí podala žalobkyně námitky, ve kterých uvedla, že se ankylozující spondylitida zhoršila na V/C, HLA 27 negat., příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je postižení páteře s často revidujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře a se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti (odkázala přitom na posudkový závěr praktické lékařky

K. K. ze dne 7. 5. 2021). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nemůže vykonávat obor kadeřnice. Žalobkyně vyjádřila v námitkách přesvědčení, že splňuje podmínky podle položky 3d). Pro účely námitkového řízení byla žalobkyně posouzena lékařem žalované, který se v posudku ze dne 14. 9. 2021 ztotožnil s posudkovými závěry lékařky OSSZ Frýdek - Místek. Lékař dále konstatoval, že zdravotní stav v období uvedeném v podkladových dokumentech k prvoinstančnímu rozhodnutí se ke dni posouzení v rámci námitkového řízení výrazně nezměnil a je možné jej považovat za stabilizovaný na stávající úrovni. Uvedený stav odpovídá položce 3c) (kap. XIII, odd. E), lze akceptovat horní hranici, neodpovídá však položce vyšší, není popisováno ztuhnutí několika úseků páteře, ani nejde o silně aktivní proces. V návaznosti na uvedený posudek žalovaná napadeným rozhodnutím námitky žalobkyně zamítla a prvostupňové rozhodnutí ze dne 22. 6. 2021 potvrdila.

6. Krajský soud doplnil dokazování o posouzení zdravotního stavu žalobkyně příslušnou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Z jejího posudku ze dne 3. 3. 2022 ve spojení s protokolem o jednání z téhož dne krajský soud zjistil, že komise zasedala ve složení předsdkyně, další lékař z oboru neurologie a tajemník a žalobkyně byla jednání komise přítomna. Podle nalézací části posudku vycházela posudková komise mimo jiné z nálezů praktické lékařky MUDr. K. Z. ze dne 7. 5. 2021, MUDr. S. ze dne 26. 4. 2021 a 13. 9. 2021, ze zdravotnické dokumentace praktické lékařky MUDr. K. Z. a diabetologa MUDr. G. ze dne 10. 1. 2022 a 7. 1. 2022. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně považuje posudková komise ankylosující spondylitidu V/c, HLA B27 negativní s uvedenými funkčními parametry s tím, že uvedený stav odpovídá položce 3c) a lze akceptovat horní hranici vzhledem k dalším „chorobným stavům“ v anamnése. Míru poklesu pracovní schopnosti ke dni vydání napadeného rozhodnutí stanovila posudková komise na 40 %. Stav neodpovídá položce vyšší (3d) – není popisováno dosud ztuhnutí několika úseků páteře, ani nejde o silně trv. aktivní proces, zdravotní stav se výrazně nezměnil a je možné jej považovat za stabilní na stávající úrovni, tj. v rovině středně těžké. Podle pracovní rekomandace není žalobkyně schopna těžké fyzické práce s přenášením nadlimitních břemen, trvale v chladu a vlhku, v riziku úrazu. Dosavadního zaměstnání kadeřnice je schopna za uvedených podmínek, je schopna i rekvalifikace. S ohledem na námitky žalobkyně požádal krajský soud posudek o doplnění posudku, a to zejména o vypořádání zpráv MUDr. O., na které žalobkyně poukazovala v žalobě, a které v dosavadních posudcích reflektovány nebyly. V doplňku posudku ze dne 15. 6. 2022, ve kterém již jsou mezi podklady uvedeny také zprávy MUDr. O. ze dne 7. 12. 2018 a 3. 8. 2020, posudková komise setrvala na svých předchozích závěrech. K možnostem jiné kvalifikace rozhodujícího zdravotního postižení posudková komise doplnila, že se dosud nejedná o aktivní proces, jenž by způsoboval závažné funkční omezení hybnosti. Nejedná se o ztuhnutí několika úseků páteře, je popsáno zkrácení distance ve 3 úsecích, ne ztuhnutí, není těžké omezení hybnosti, nejsou těžké deformace nosně pohybového aparátu, ani ne paretické postižení končetin v rámci základní diagnózy, není též fixovaná hrudní kyfóza, omezení hybnosti se pohybuje v rámci středně těžkého funkčního st. dle „HAQ, BASDAI indexu“ je jistá střední aktivita procesu s kolís. číselnými hodnotami. Zdravotní stav se zatím výrazně nezměnil, je dosud v rovině středně těžké.

7. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalované, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu podaná z důvodu zhoršení zdravotního

stavu (resp. potvrzující rozhodnutí o námitkách).

8. Podle § 39 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 % (odst. 1). Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně (odst. 2).
9. Z podmínek ovlivňujících výši invalidního důchodu byl v přezkoumávaném správním a navazujícím soudním řízení veden spor výhradně ohledně stupně invalidity žalobkyně. Závěr o invaliditě a jejím stupni příjemce invalidního důchodu (zde žalobkyně) je vázán na posouzení jeho zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty ze zákona okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky, včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. V tomto směru je podstatné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žalobkyně namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti diagnózy. Samotný posudkový závěr o míře poklesu pracovní schopnosti přitom musí vycházet z pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity a její přílohy. Podstatné v tomto směru je, zda zdravotní postižení posuzovaného je takové povahy, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Toto zdravotní postižení pak posudkový lékař (komise) podřadí pod příslušnou položku přílohy k uvedené vyhlášce a stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, případně zváží možnosti snížení či zvýšení hranic stanoveného rozpětí podle § 3 a § 4 předmětné vyhlášky. Budiž přitom zdůrazněno, že posouzení podřazení zdravotního stavu žadatele pod korespondující ustanovení vyhlášky (její přílohy), tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise, ledaže by se jednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20 nebo ze dne 12. 6. 2014 č. j. 9 Ads 9/2014-23).

10. V přezkoumávané věci nebylo v zásadě sporné, že se v případě žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je ankylozující spondylartritida (tzv. Bechtěrevova nemoc). Na tomto závěru se shodly všechny tři posudky, které byly v průběhu správního a navazujícího soudního řízení vyhotoveny a ani žalobkyně jej nezpochybňovala. Všechny tři posudky také shodně subsumovaly toto zdravotní postižení pod položku 3c) v rámci kapitoly XIII oddílu E přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, tj. jako středně těžké funkční postižení a ze zde stanoveného rozpětí určily míru tohoto poklesu na horní hranici 40 %. Samotný posudek PK MPSV v Ostravě ve znění jeho doplňku pak obsahuje podle přesvědčení krajského soudu veškeré povinné náležitosti, včetně pracovní rekondace a stručného zdůvodnění, proč nelze uvedenou rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně kvalifikovat podle položky s vyšší mírou poklesu pracovní schopnosti. Závěry posudkové komise se nejeví krajskému soudu jako zjevně nesprávné, aby se od nich odchýlil nebo aby nechal její odborné závěry dále přezkoumat. To platí i pro důkazní návrh návrhu žalobkyně na zadání znaleckého posudku, kterému krajský soud nevyhověl. Jedná se totiž o postup v řízení o invalidním důchodu (resp. o přezkoumání správního rozhodnutí ve věci invalidního důchodu) zcela výjimečný a vyhrazený pouze pro případy, kdy i po doplnění dokazování posudkem příslušné posudkové komise zůstaly pochybnosti o zdravotním stavu, případně o jiných skutečnostech rozhodných pro nárok na invalidní důchod vyžadujících odborné posouzení, což se v nyní souzené věci nestalo (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013 č. j. 3 Ads 116/2012 - 24). Na věci nic nemění ani námitky žalobkyně, které proti posudku uplatňovala. K námitce týkající se antigenu HLA-B27 krajský soud uvádí, že dílčí závěry posudkové komise nelze vytrhávat z kontextu celého posudku; posudková komise nezaložila závěr o podrážení zdravotního postižení žalobkyně pod spornou položku výhradně na uvedeném ukazateli, ale jak v posudku, tak v jeho doplňku popsala komplexně důvody, pro které nelze zdravotní postižení žalobkyně podřadit pod položku 3d) a toto zdůvodnění přitom odpovídá kritériím uvedeným v příloze vyhlášky o posuzování invalidity u jednotlivých sporných položek. Akcentovat lze v tomto směru zejména závěr posudkové komise, podle kterého se v případě žalobkyně nejedná o ztuhnutí několika úseků páteře (na straně 4 doplňku posudku posudková komise zjevně rozlišuje mezi ztuhnutím úseků páteře a zkrácením distance 3 úseků, které je popsáno ve zprávě MUDr. G. S. ze dne 11. 5. 2022, jež je navíc z doby více než půl roku od vydání napadeného rozhodnutí; správní soudy přitom přezkoumávají napadené správní rozhodnutí podle stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí) ani o aktivní proces, jež by způsoboval závažné funkční omezení hybnosti nebo o fixovanou hrudní kyfózu.
11. K žalobkyní opakovaně zmiňované hodnotě indexu BASDAI krajský soud dodává, že se nejedná o rozlišovací kritérium mezi spornými položkami, protože pro položky 3c) až 3e) je hodnota tohoto indexu shodně stanovena jako větší než 4 bez stanovení horní hranice (stejně tak je pro uvedené položky shodně nastavená hodnota HAQ > 1,5). K námitce žalobkyně, že její hodnoty jsou dvojnásobné oproti hodnotám uvedeným ve vyhlášce, krajský soud připomíná, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně byla určena na horní hranici stanoveného rozpětí a je tak zjevné, že se v rámci zdravotních postižení vymezených v položce 3c) jedná o postižení závažnější s nejvyšší mírou poklesu pracovní schopnosti v rámci daného rozpětí.

12. Ke zbývajícím námitkám a „upozorněním“ žalobkyně předneseným v průběhu řízení a týkajícím se údajného „šikanózního“ postupu okresní správy sociálního zabezpečení ve vztahu k pracovní neschopnosti žalobkyně již krajský soud nepřihlížel, neboť tyto nemají vztah k předmětu řízení a jsou pro právní posouzení věci bezpředmětné.
13. Krajský soud uzavírá, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, že žalobkyně je (resp. byla v posuzované době do vydání napadeného rozhodnutí) nadále invalidní v prvním stupni, a není proto důvod zvýšení invalidního důchodu na druhý nebo třetí stupeň. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
14. Krajský soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože v řízení neúspěšný žalobce takové právo podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a ani procesně úspěšné žalované jej v tomto typu řízení nelze podle § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 29. července 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce